

Рекомендована д. фармац. наук, проф. В. В. Трохимчуком
УДК 615.2/3:658.8

МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

© О. І. Онишків, М. М. Васенда

Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Резюме: у статті наведено результати маркетингових досліджень вітчизняного ринку лікарських засобів для лікування пептичної виразки і гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби, які зареєстровано на території України і дозволено до застосування у медичній практиці.

Ключові слова: гастроентерологічні лікарські засоби, маркетингові дослідження, фармацевтичний ринок.

Вступ. Актуальність проблем сучасної гастроентерології пов'язана з підвищенням рівня захворюваності та поширення патології органів травлення, їх прогресуючим перебігом, що призводить до погіршення якості життя, інвалідизації і смерті хворих.

Серед населення України у 2010 р. захворювання органів травного каналу займають третє місце (9,6 %) в структурі хвороб внутрішніх органів, поступаючись лише хворобам системи кровообігу (30,63 %) та органів дихання (20,58 %). У структурі поширення хвороб органів травлення на виразку шлунка та дванадцятипалої кишки припадає 12,83 % [1]. Висока захворюваність, часті рецидиви, тривала непрацездатність хворих – все це дозволяє вважати проблему виразкової хвороби найактуальнішою у сучасній медицині [5, 6].

З огляду на вищевказане актуальними є маркетингові дослідження сучасного стану вітчизняного ринку лікарських засобів (ЛЗ) для лікування пептичної виразки і гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби. Моніторинг розвитку даного сегмента українського ринку за останні роки засвідчив необхідність його проведення з метою розробки рекомендацій щодо удосконалення асортименту досліджуваної групи ЛЗ [2, 3].

Мета роботи – маркетингове вивчення сучасного стану вітчизняного фармацевтичного ринку лікарських засобів для лікування хвороб

органів травлення, а саме препаратів для лікування пептичної виразки і гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби.

Методи дослідження. Загальноприйняті статистичні та маркетингові дослідження паперових і електронних джерел інформації щодо препаратів даної фармакологічної групи.

Результати й обговорення. При маркетинговому вивченні вітчизняного ринку гастроентерологічних лікарських засобів (ГЕЛЗ) дотримувались АТХ класифікаційної системи, відповідно до якої дані ЛЗ належать до групи А02 «Препарати для лікування кислотозалежних захворювань». Вивченню підлягав асортимент ЛЗ двох підгруп, а саме А02В «Засоби для лікування пептичної виразки і гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби» та А02Х «Інші засоби для лікування кислотозалежних захворювань» [7].

Аналіз державного реєстру лікарських засобів, дозволених до медичного застосування в Україні, за даними електронної версії «Довідник лікарських засобів» (2010) та повідомлень Державного фармакологічного центру Міністерства охорони здоров'я України за 2010 рік про реєстрацію (перереєстрацію) лікарських засобів показав, що асортимент ГЕЛЗ станом на січень 2011 р налічує 164 найменування [8, 9].

Аналіз номенклатури ЛЗ груп А02В і А02Х за фармакологічною дією встановлено (рис. 1), що найпитомішу частину у структурі асортименту за-

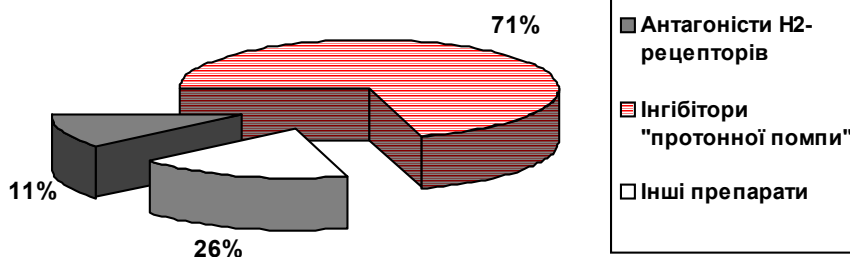

Рис. 1. Діаграма розподілу асортименту ГЕЛЗ за фармакологічними групами.

реєстрованих ГЕЛЗ має група інгібіторів «протонної помпи», яка нараховує 116 позицій (71 % асортименту).

Маркетинговий аналіз вітчизняного ринку ГЕЛЗ за окремо діючою речовиною свідчить, що в досліджуваній фармако-терапевтичній групі максималь-

ну частку займають препарати на основі омепразолу, пантопрозолу та рабепразолу, що складають у загальній структурі асортименту 29, 14 і 13 % відповідно (рис. 2). Поряд з цим кількість асортиментних позицій препаратів на основі езомепразолу дещо менша та охоплює 9 % асортименту.

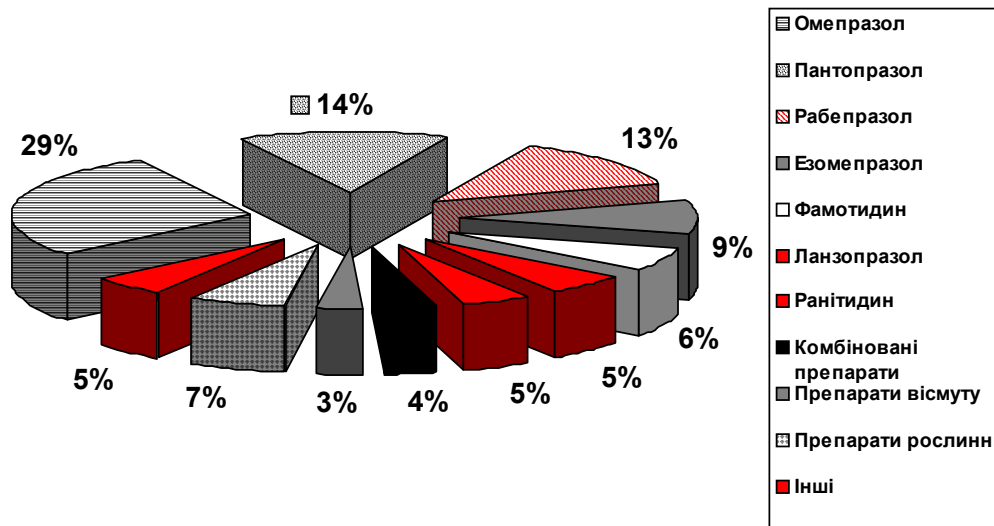

Рис. 2. Діаграма розподілу асортименту ГЕЛЗ за діючою речовиною.

Варто зазначити, що на сьогодні основний асортимент ГЕЛЗ формується за рахунок ЛЗ закордонного виробництва, на їх частку припадає близько 77 % асортименту, вітчизняні препарати займають на ринку відповідно – 23 %, причому деякі ЛЗ надходять на ринок одночасно від декількох виробників, тобто спостерігається дублювання асортименту.

Аналіз державного реєстру ЛЗ показав, що препарати даної групи постачають на українсь-

кий ринок фірми-виробники із 22 країн світу. Лідером за кількістю запропонованих ГЕЛЗ виступає Індія, яка репрезентує на внутрішньому фармацевтичному ринку 66 асортиментних позицій, тобто 40 % усього асортименту. Активні позиції серед країн-імпортерів також займають Словенія – 6 % асортименту та Чехія, Швеція, Португалія – по 4 % кожна. Частка ж асортименту ГЕЛЗ інших країн, які присутні на вітчизняному ринку, коливається в межах 0,5 – 3 % (рис. 3).

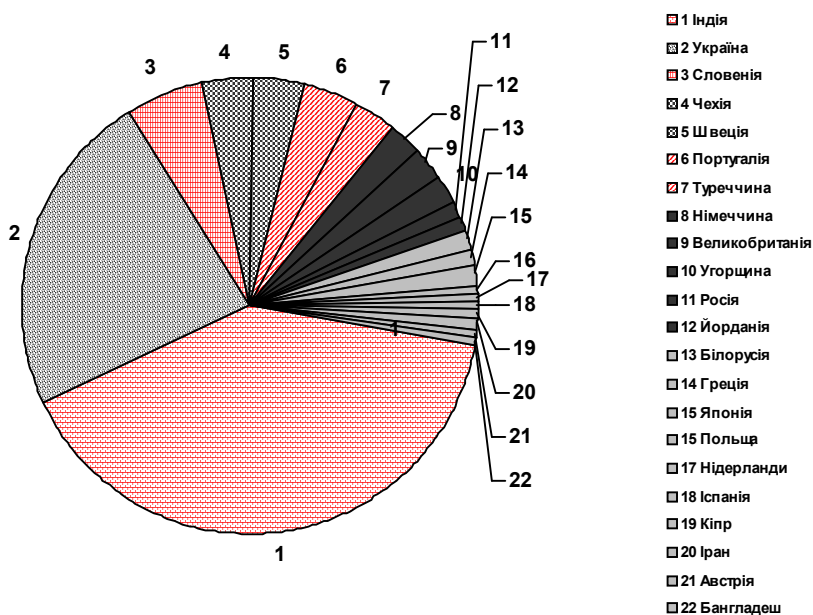

Рис. 3. Діаграма розподілу асортименту ГЕЛЗ за країнами-виробниками.

Номенклатуру українських препаратів для лікування пептичної виразки і гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби складають 38 ЛЗ, тобто українські виробники займають одну із передових позицій щодо виробництва препаратів даної групи. Випуск вітчизняних ГЕЛЗ забезпечують 16 заводів-виробників, у тому числі ЗАТ ФФ «Дарниця», ТОВ ФФ «Здоров'я», ЗАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», корпорація «Артеріум», ВАТ «Фармак», ЗАТ «Ліктрави», ТОВ «Тернофарм» та ін.

Порівняльна оцінка асортиментних пропозицій груп А02В і А02Х, репрезентованих на фармацевтичному ринку України щодо лікарської форми, вказує на те, що найпитомішу частку в цьому аспекті мають тверді лікарські форми (80 %), а саме таблетки та капсули, на фоні незначної частки ліофілізованих порошків, рослинних зборів, таблеток для жування, гранул, розчинів для внутрішнього введення та вживання, які сумарно складають 20 % номенклатури (рис. 4).

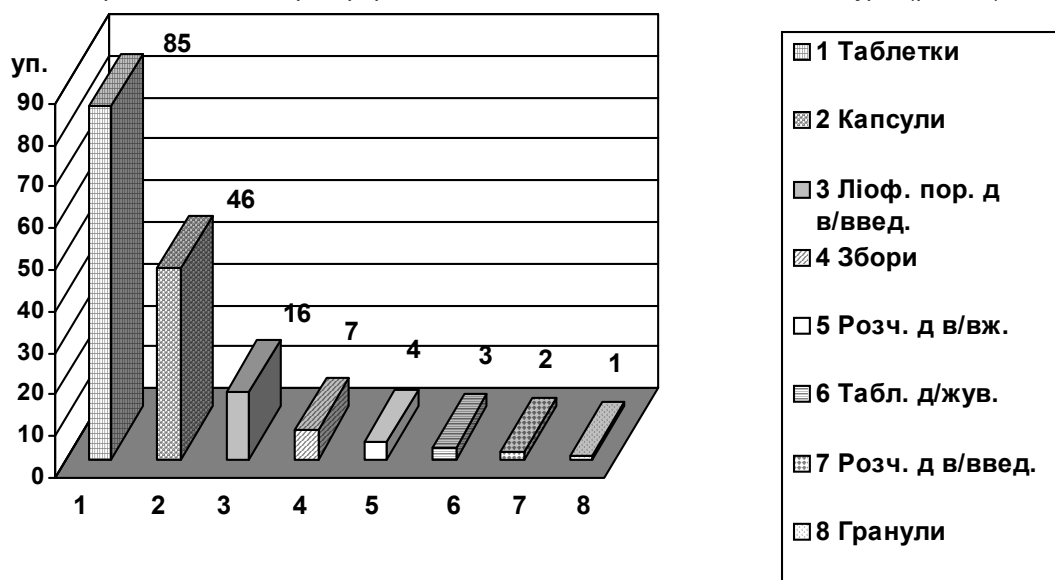

Рис. 4. Діаграма розподілу асортименту ГЕЛЗ за формами випуску.

Проведено диференційоване вивчення лікарських рослинних препаратів та лікарських рослин промислового виробництва, які використовують у гастроентерології і згідно з АТХ класифікаційної системи належать до групи А02Х. Результати проведених досліджень показали, що номенклатуру рослинних препаратів для лікування пептичної виразки і гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби складають лише 11 найменувань, це свідчить про недостатню наповненість даного сегмента українського ринку. Зокрема, частка препаратів на основі лікарської рослинної сировини становить лише 7 % загальної структури асортименту вітчизняного ринку ГЕЛЗ (рис. 2.).

Також необхідно зауважити, що порівняльна оцінка пропозицій ЛЗ рослинного походження щодо форми випуску (рис. 5) засвідчила про майже повну відсутність на даному сегменті ринку твердих лікарських форм, зокрема таблетованих, та перспективність його розвитку.

Препарати рослинного походження можуть знайти застосування при лікуванні передвиразкових станів, а в період загострення – як засоби допоміжної терапії в поєднанні з сильнодіючими препаратами. Незаповненість цієї ніші

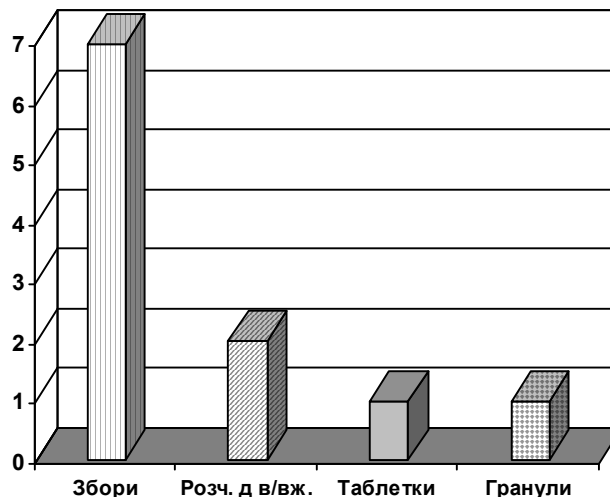

Рис. 5. Діаграма розподілу рослинних ГЕЛЗ за формами випуску.

вітчизняного ринку повною мірою, свідчить про необхідність оновлення асортименту вітчизняних фітопрепаратів досліджуваної групи, які б задовольнили потреби сучасної медицини та фармації.

Висновки. 1. Український ринок лікарських засобів для лікування пептичної виразки і гас-

роезофагеальної рефлюксної хвороби, сформований переважно закордонними виробниками. Серед країн-імпортерів лідером є Індія. Вітчизняне виробництво здійснюється, головним чином, за рахунок модифікації препаратів традиційної номенклатури та випуску препаратів-генериків.

2. Досліджено, що найпоширенішими лікарськими формами у загальній структурі асортименту даної групи є таблетки і капсули, які становлять 52 і 28 % відповідно.

Література

1. Медико-демографічна ситуація та організація медичної допомоги населенню у 2010 році: підсумки діяльності системи охорони здоров'я та реалізація Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». – К. : МОЗ України, 2011. – 104 с.
2. Онишків О. І. Аналіз ринку гастроентерологічних лікарських засобів / О. І. Онишків, М. Б. Демчук, Т. А. Грошовий // Фармацевтичний часопис. – 2009. – № 1. – С. 64–70.
3. Слободянюк Н. Н. Состояние рынка противоязвенных препаратов // Провизор. – 2007. – № 16. – С. 8–11.
4. Ткач С. М. Достижение гастроэнтерологии в 2010

3. Встановлено, що номенклатура вітчизняного ринку препаратів з лікарської рослинної сировини для лікування гастроентерологічних захворювань є досить вузькою і налічує лише 11 асортиментних позицій.

4. Отримані результати проведених досліджень свідчать про необхідність оновлення асортименту вітчизняних фітопрепаратів досліджуваної групи, які б задовольнили потреби сучасної медицини та фармації.

году // Медична газета «Здоров'я України». – 2011. – № 1 (9). – С. 10 – 14.

5. Украинская гастроэнтерологическая неделя: основные итоги и перспективы. По материалам IV Украинской гастроэнтерологической недели, 22–23 сентября, г. Киев // Медична газета «Здоров'я України». – 2011. – №19 (272). – С. 64–65.

6. Філіппов Ю. О. Хвороби органів травлення в Україні: якість медичної допомоги населенню // Новости медицины и фармации (Гастроэнтерология). – 2008. – № 239. – С. 6–7.

7. <http://compendium.com.ua>

8. <http://mozdocs.kiev.ua>

9. http://www.pharma-center.kiev.ua/view/dov_lik_zas

МАРКЕТИНГОВОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ОТЕЧЕСТВЕННОГО РЫНКА ГАСТРОЭНТЕРОЛОГИЧЕСКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

О. И. Онышків, М. М. Васенда

Тернопольский государственный медицинский университет имени И. Я. Горбачевского

Резюме: в статье приведены результаты маркетинговых исследований рынка лекарственных препаратов для лечения пептической язвы и гастроэзофагеальной рефлюксной болезни, зарегистрированных на территории Украины и разрешенных к применению в медицинской практике.

Ключевые слова: гастроэнтерологические лекарственные средства, маркетинговые исследования, фармацевтический рынок.

MARKETING RESEARCH OF THE DOMESTIC MARKET OF GASTROENTEROLOGICAL DRUGS

O. I. Onyshkiv, M. M. Vasenda

Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky

Summary: the article contains the results of marketing researches of market of gastroenterology drugs for the treatment of peptic ulcer and gastroenterological reflux disease, which registered in Ukraine and approved for use in medical practice.

Key words: gastroenterological drugs, marketing researches, pharmaceutical market.